

Selvitys pääkaupunkiseudun avoimien datojen hyödyntämisen vaikuttavuudesta

Yhteenvetoraportti selvityksen päätuloksista 17.1.2024

Sopimus: Asiakastutkimusalusta ja siihen liittyvät asiantuntijapalvelut, HEL 2023-003791

1.

Johdanto

Sisältö

1. Johdanto
2. Datojen hyödyntämisen tavat
3. Vaikuttavuus ja tulevaisuuden näkymät
4. Yhteenveto

Projektin tausta ja tavoitteet

Pääkaupunkiseudun kaupungit (Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen) ovat jakaneet julkisia datajaan avoimena datana yli kymmenen vuoden ajan Helsinki Region Infoshare (HRI) -palvelussa. Avoimesta datasta toivotaan olevan hyötyä monille eri tahoille esimerkiksi innovoinnissa, liiketoiminnan kehittämisessä, tutkimuksessa, koulutuksessa ja kansalaisosallistumisen edistämisessä. Avoimen datan hyödyntäminen on anonyymiä, joten hyödyntämisen määrästä, käyttökohteista ja vaikutuksista on tällä hetkellä vähän tietoa, jolloin on vaikea arvioida avoimen datan tuomaa lisäarvoa.

Tämän selvityksen tavoitteena on selvittää pienellä laadullisella tutkimuksella Helsinki Region Infosharen (hri.fi) kautta avattujen datojen hyödyntämistä sekä sen vaikutusta ja vaikuttavuutta esimerkiksi liiketoiminnassa, tutkimuksessa, koulutuksessa tai innovoinnissa. Samalla on tarkoitus tunnistaa mahdollisia kehityskohteita HRI-palvelun toiminnassa ja avoimen datan jakamisessa.

Selvityksen toteutus

Digitalist Experience toteutti selvityksen Helsingin kaupungin toimeksiannosta loka-joulukuussa 2024.

Selvityksen tiedonkeruu toteutettiin kymmenen henkilökohtaisen haastattelun avulla. Haastattelut tehtiin etänä, ja yhden haastattelun kesto oli noin 50 minuuttia.

Haastattelujen kohderyhmänä oli HRI:n kautta avattua dataa hyödyntävät henkilöt. Kohderyhmään pyrittiin saamaan erilaisiin tarpeisiin dataa käyttäviä henkilöitä, pois lukien kaupungeissa ja kunnissa työskentelevät henkilöt. Tulosten tulkinnassa on huomioitava, että otoskoon pienuudesta johtuen havainnot taustaryhmittäin ovat suuntaa-antavia.

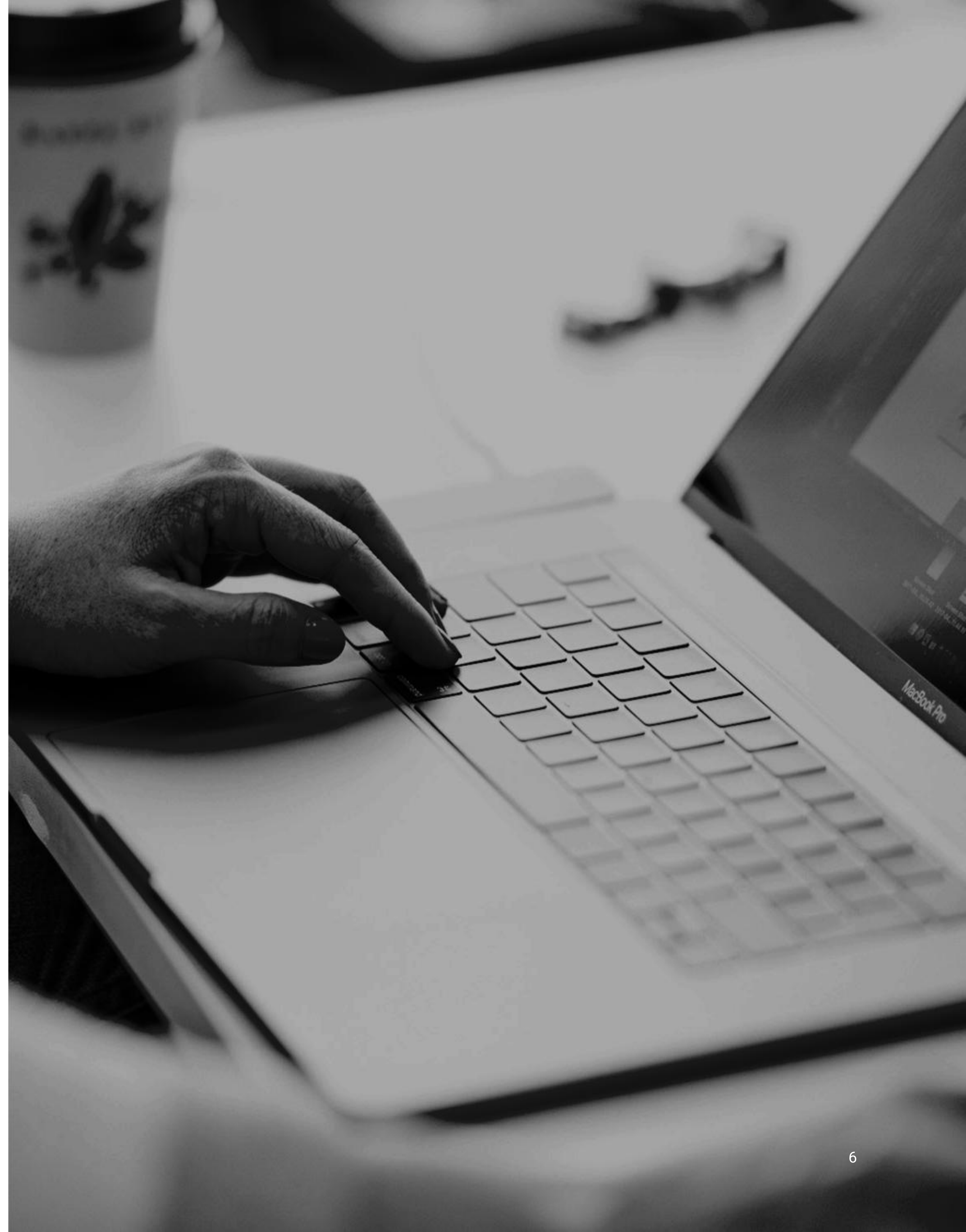
Osallistujat rekrytoitiin hyödyntämällä HRI:n viestintäkanavia sekä HRI:n ja Digitalistin omia verkostoja. Koska HRI-palvelun käyttö on anonymia, sitä käyttäneiden haastateltavien tavoittaminen oli haasteellista.

Haastattelujen teemat

Haastattelut olivat laadullisia, ja niiden sisältöä muokattiin haastateltavan tilanteen mukaisesti. Kaikissa haastatteluissa käsiteltiin seuraavia teemoja:

- Haastateltavan kokemukset ja tausta avoimen datan käyttäjänä
- Pääkaupunkiseudun avoimen datan käyttökohteet ja käytötapa
- Odotukset pääkaupunkiseudun avoimelle datalle ja odotusten täyttyminen
- Pääkaupunkiseudun avoimen datan käytön hyöty ja vaikutukset
 - Taloudelliset vaikutukset
 - Muu merkitys ja hyöty
 - Miten olisi toimittu, jos avointa dataa ei olisi
- Mahdolliset pääkaupunkiseudun avoimen datan käytön negatiiviset vaikutukset
- Tulevaisuuden suunnitelmat avoimen datan käytölle
- Toiveet ja terveiset HRI:lle

Osallistujien taustatiedot

Kaikki haastatteluihin osallistuneet olivat käyttäneet HRI:n kautta avattua dataa sekä tyypillisesti myös muita avoimen datan lähteitä. Käytön määrä vaihteli suuresti osallistujan mukaan. Osalla yritystoiminta perustui avoimen dataan käyttöön ja osalla käyttö oli kausiluontoisempaa projektista tai kurssista riippuen.

Haastatellut olivat “dataorientoituneita” ja työskentelivät tehtävissä, joissa datan hyödyntäminen oli vähintäänkin ajoittain merkittävää. Muutamilla haastatelluista oli varsin pitkä kokemus avoimesta datasta ja yhteistyöstä HRI:n kanssa. Osalla kokemukset HRI-palvelusta olivat melko vähäisiä.

Vaikka haastatteluissa painotettiin juuri HRI:n kautta saadun avoimen datan käyttöä, huomioitavaa on, että osa käyttäjistä aiheesta keskustellessaan pohti laajemmin eri lähteistä saatua avointa dataa. Ja esimerkiksi Helsingin kaupunkiin liittyvän avoimen datan osalta ei oltu välttämättä varmoja, mitä kautta tai mistä palvelusta dataa oli alun perin hankittu (esim. DataLokki).

Taustoiltaan haastateltavat jakautuivat seuraavasti:

- Yritys: 5 osallistujaa (1 yksinyrittäjä, 3 pk-yritystä, 1 suuryritys)
- Oppilaitoksen opettaja: 2 osallistujaa
- Julkinen taho: 2 osallistujaa
- Harrastus: 1 osallistuja (lisäksi 2 muuta haastateltua käytti avointa dataa myös harrastusmielessä työkäytön lisäksi)

Hyödynnetyn avoimen datan tyyppi:

- Kartta- ja paikkatieto: 6 osallistujaa
- Laaja-alaisesti erityyppiset aineistot (esim. ostodata, väestötiedot, säätiedot, päätöstiedot): 2 osallistujaa
- Kaupunkiympäristöön liittyvä data (esim. rakennukset, viheralueet): 1 osallistuja
- Matkailudata (erit. DataLokki): 1 osallistuja

Useimmat osallistujat käyttivät useampaa kuin yhtä datalähdettä.

Osallistujien suhtautuminen avoimeen dataan

Kaikki haastatellut suhtautuvat positiivisesti avoimeen dataan ja myöskin HRI-palveluun.

Usealla haastateltavista on kokemuksia myös kansainvälisestä datasta, ja Suomi saakin heiltä kiitosta avoimen datan edelläkävijänä. Suomalaista, julkisen sektorin tuottamaa avointa dataa arvostetaan ja sitä pidetään luotettavana.

Haastatteluilla on HRI-palveluun kehitystoiveita (yhteenveto toiveista s. 24), mutta pääsääntöisesti palveluun ollaan tyytyväisiä.

Haastateltavat kokevat odotustensa pääkaupunkiseudun avoimelle datalle täyttyneen, mutta suhtautuminen avoimeen dataan ja sitä tarjoavaan palveluun on erilaista kuin maksulliseen dataan. Ilmaiseksi saatavaa dataa ja palvelua kohtaan ei välttämättä haluta esittää suuria vaatimuksia, vaan ollaan enemmänkin kiitollisia siitä, mitä on tarjolla.

“On hirveän hieno asia, että meillä on niin paljon ja hyvää dataa kaupungin tasolla, muualta maailmasta on todella vaikeaa löytää tietoa ja löydetty tieto on sekavaa.”

“Olen kaiken avoimuuden kannattaja - voi löytyä käyttötarkoituksia, joita datan lataajalle ei ole tullut mieleenkään.”

“Olen oppinut olemaan odottamatta liikoja - otetaan ilmaista dataa tyytyväisesti vastaan.”

2.

Datan hyödyntämisen tavat

Avoimen datan hyödyntäminen opetuksessa 1/2

HRI:n kautta avatun datan käyttämisessä opetustyössä nähdään paljon hyötyjä. Opettajille hyöty näkyy mm. kurssien suunnittelun helpottumisena ja siihen käytettävän ajan säästymisenä sekä opiskelijoiden motivaatiossa kurssitehtävien suorittamiseen. Oikean datan hyödyntäminen tukee myös opetuksen työelämälähtöisyyttä.

Opiskelijoille oikean datan käyttäminen opinnoissa lisää motivaatiota harjoitustehtävien tekemiseen ja antaa esimerkiksi mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä partneriorganisaatioiden kanssa opiskelujen puitteissa. Avoimen datan hyödyntäminen opiskeluaikana luo valmiuksia datan hyödyntämiseen myös tulevaisuudessa ja tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuden innovointiin.

Jos avointa dataa ei olisi käytössä?

- Ilman maksutonta dataa opetuksessa ei todennäköisesti käytettäisi oikeaa dataa lainkaan tai käyttö olisi hyvin vähäistä
- Opetus olisi vähemmän työelämälähtöistä

Hyödyt

Ajan säästyminen opettajalta

Työelämälähtöisyys

Oikea data motivoi opiskelijoita

Opiskelijat oppivat avoimen datan käyttöä

Mahdollisuus saada oikeita tuloksia ja innovaatioita

Opiskelijoilla mahdollisuus tehdä yhteistyötä partneriorganisaatioiden kanssa

Avoimen datan hyödyntäminen opetuksessa 2/2

Suoria lainauksia haastateltujen kommentteista pääkaupunkiseudun avoimesta datasta saatuihin hyötyihin ja hyödyntämisen vaikuttavuuteen.

“Ajallista ja toki myös taloudellistakin hyötyä, kun ei tarvitse käyttää omaa työaikaa kurssien aineistojen etsimiseen.”

“Oikeasta aineistosta on suuri hyöty opiskelijoille, samanlaista dataa kun tarvitsevat työelämässä, päästään paremmin kiinni työelämlähtöisyyteen.”

“Ei voitaisi käyttää oikeaa dataa ollenkaan, jos ei olisi avointa - ei ole rahaa.”

Avoin data pohjana yritystoiminnalle 1/2

HRI-palvelun kautta saatavilla oleva avoin data on toiminut pohjana yritystoiminnalle.

Haastatteluissa nousee esiin kaksi esimerkkiä, joissa yrityksen liikeidea pohjautuu HRI:n kautta saatuun avoimeen dataan ja yritykset käyttävät avointa dataa asiakkaille tarjoamiensa palveluiden pohjana. Yrityksillä on myös suunnitelmissa laajentua ja kansainvälistyä.

Yritysten kehittämien palvelujen kautta avoimesta datasta on hyötyä myös yritysten asiakkaille: ei-dataorientoituneillekin tarjotaan mahdollisuus hyötyä datasta ja tehdä tietoon perustuvia päätöksiä.

Hyödyt

Perusta yrityksen liikeidealle

Mahdollisuus kasvattaa liiketoimintaa

Mahdollistaa välillisesti laajemmalle joukolle ihmisiä avoimen datan hyödyntämisen ja päätösten perustumisen tiedolle

Jos avointa dataa ei olisi käytössä?

- Liiketoimintaa ei välttämättä olisi aloitettu lainkaan.
- Maksullisen datan hinta sisällytettäisiin asiakkaille tarjottavien palvelujen hintaan = riski liiketoiminnalle.

Avoin data pohjana yritystoiminnalle 2/2

Suoria lainauksia haastateltujen kommentteista pääkaupunkiseudun avoimesta datasta saatuihin hyötyihin ja hyödyntämisen vaikuttavuuteen.

“Vaikuttavuus, joka avoimella datalla meidän asiakkaille on, on valtava. Meidän asiakkaat esim. haluaa tiedon, mihin tarvitaan päiväkoteja, jotta ei mene rahaa hukkaan.”

“Yritys perustuu avoimeen dataan, idea yrityksestä syntyi avoimen datan kautta.”

“Varmasti parempaa rakentamista, kun pohjalla on enemmän oikeaa tietoa.”

Innovointia avoimen datan avulla

Avoimen datan maksuttomuus ja helppo saatavuus kannustaa kokeilukulttuuriin sekä mahdollistaa myös ei niin päämäärätietoisien datan pyörittelyn ja sitä kautta innovaatioiden syntymisen.

HRI-palvelun kautta avattuja dataa hyödyntävät haastatellut kertovat välillä uppoutuvansa dataan, jolloin voi tulla esille käyttötarkoituksia, joita datan avaaja ei ole ajatellut.

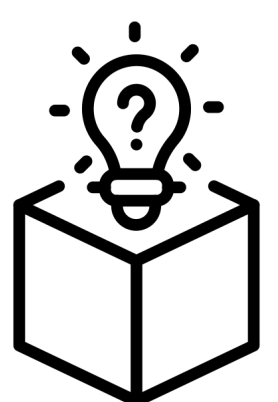
Uusia innovaatioita ja käyttötarkoituksia datalle on mahdollista syntyä myös opinnoissa, kun opiskelijat tutustuvat HRI:n kautta avattuun dataan opintojensa yhteydessä.

Hyödyt

Kannustaa kokeilukulttuuriin

Mahdollisuus uusille

- innovaatioille
- palveluille
- dataan pohjautuvien sovellusten syntymiselle

Avoimen datan hyödyntäminen toiminnan suunnittelussa 1/2

HRI:n kautta saatu avoin data toimii apuna yritysten toiminnan suunnittelussa ja kehittämisessä. Avoin data auttaa myös ymmärtämään syitä, jotka ovat vaikuttaneet omaan toimintaan. Tätäkin kautta se tuo ymmärrystä myös tulevaisuuden suunnitteluun.

Kun data on helposti löydettävissä ja käytettävissä ja sen käyttöön on tullut rutiini, tulee sitä käytettyä paljon.

Esimerkkinä avoimen datan hyödyntämisestä toiminnan suunnittelussa haastatteluissa tuodaan esiin aukioloaikojen ja henkilöstön työvuorojen suunnittelu turistivirtojen mukaan sekä liikennesuunnitelmiin ja kaupungin remontteihin liittyvän tiedon huomioiminen tapahtumien suunnittelussa. Tiedot kaupungin päätöksistä ohjaavat myös pidemmän aikavälin kehitystyötä.

Hyödyt

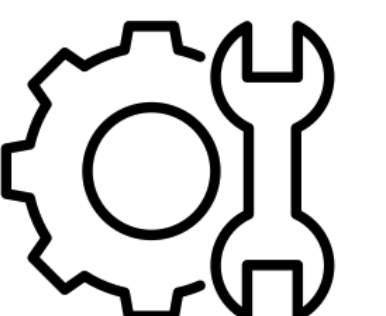
Varautuminen tulevaisuuteen (päätökset ja suunnitelmat), tulevaisuuden suunnittelu tiedon pohjalta

Historian ymmärtäminen - datan avulla tietoa siitä, miksi jotain tapahtui - kehityksen ja toiminnan ohjaaminen tiedon perusteella

Kehittäminen tiedon pohjalta

Jos avointa dataa ei olisi käytössä?

- Toiminnan suunnittelua tehtäisiin enemmän mutu-tuntumalla.

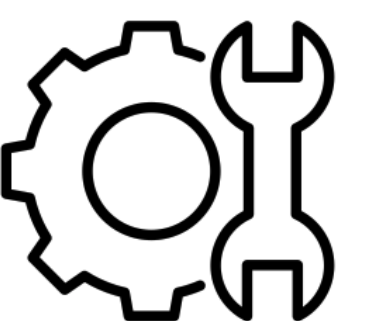
Avoimen datan hyödyntäminen toiminnan suunnittelussa 2/2

Suoria lainauksia haastateltujen kommentteista pääkaupunkiseudun avoimesta datasta saatuihin hyötyihin ja hyödyntämisen vaikuttavuuteen.

“Säästää hermoja, kun ei tarvitse etsiä tietoja - säästää toki myös aikaa ja rahaa.”

“Helpottaa töiden suunnittelua, tehostaa ja nopeuttaa tekemistä, kun suunnittelu on perustunut tietoon.”

“Ollaan joskus pohdittu, mikä on ollut syynä kävijämääriin ja ollaan datan avulla saatu ymmärrystä ja opittu myös paremmin ennakoimaan eri tekijöiden vaikutusta toiminnan suunnitteluun.”

Avoin data tukemassa tutkimusprojekteja 1/2

Tutkijat ja konsultit hyödyntävät HRI:n kautta avattua dataa erilaisissa projekteissa ja selvityksissä. HRI on tyypillisesti yksi datalähde muiden joukossa. Yhden haastateltavan organisaatiossa dataa hyödynnetään oman tietokannan kautta.

Avoin data voi toimia tutkimusten suunnittelun taustatietona ja esim. edustavuuden varmistamisessa - tai koko tutkimus voi perustua avoimeen dataan.

Avoimen datan käyttö koettiin hankkeisiin liittyvää kiinnostusta herättäväksi, jolloin osallistujia on helpompi saada mukaan. Yhdessä simuloinnin ja tekoälyn käytön kanssa avoimen datan hyödyntäminen voi luoda uusia käyttömahdollisuuksia ja uusia projektiaihtioita.

Kokemukset avoimen datan käytöstä kannustavat hyödyntämään erilaisia avoimia dataa myös jatkossa.

Hyödyt

Ajan säästö

Rahan säästö

Tutkimuksen luotettavuuden parantaminen

Tulokset voidaan julkaista laajasti

Uudet projektimahdollisuudet

Jos avointa dataa ei olisi käytössä?

- Tietojen saaminen olisi hitaampaa (esim. julkaisut tulevat viiveellä)
- Projektit olisivat hankalampia ja työläämpiä
- Projekteja olisi mahdollisesti vähemmän

Avoin data tukemassa tutkimusprojekteja 2/2

Suoria lainauksia haastateltujen kommenteista pääkaupunkiseudun avoimesta datasta saatuihin hyötyihin ja hyödyntämisen vaikuttavuuteen.

“Ilman avointa dataa olisi työläämpää, olisi onnistunut, mutta vaatinut paljon sopimista ja neuvottelua ja oikeiden yhdyshenkilöiden etsimistä. Meillä on ollut projekteja, missä 2 vuotta neuvoteltu datan käytöstä.”

“Mahdollistanut tiettyjen projektien tekemisen, mihin ei olisi muuten lähetty mukaan.”

“Avoin data on auttanut selvitystyön suunnitteluvaiheessa, toiminut tutkimuksen validiteettiin ja kattavuuden arvioinnin työkaluna.”

“Voidaan kirjoittaa artikkeleita, jos avointa dataa.”

Avoimen datan hyödyntäminen vapaa-ajalla

Työhön liittyvän avoimen datan käytön lisäksi HRI:n kautta saatua dataa hyödynnetään myös vapaa-ajalla.

Avoimen datan hyödyntäminen harrastustoiminnassa rikastaa omaa harrastamista ja tarjoaa myös muille, ei niin dataorientoituneille, saman harrastuksen parissa oleville mahdollisuuden hyötyä avoimesta datasta.

Avoin data on myös helppo ja nopea keino tarkistaa erilaista faktoja. Esimerkkinä tuodaan esiin faktojen tarkistus somekeskusteluun osallistuessa tai omaa blogitekstiä kirjoittaessa.

Hyödyt

Oman harrastustoiminnan rikastuttaminen

Harrastuksen piirissä oleville vähemmän dataorientoituneillekin tietoa

Tietoon pohjautuvan keskustelukulttuurin tukeminen

Jos avointa dataa ei olisi käytössä?

- Toiminta pienimuotoisempaa tai jäisi kokonaan tekemättä.

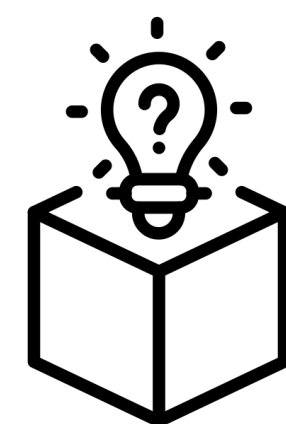

Yhteenveto hyödyntämistavoista

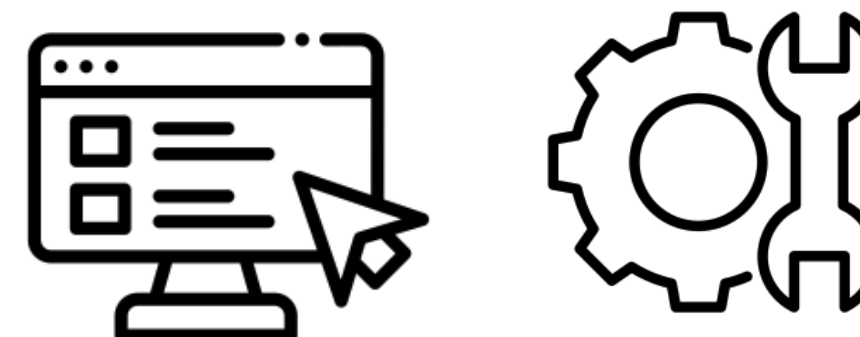
Opetuksessa

- Kurssiaineistot opetuksessa (esim. liikennedata, paikkatiedon opetus)
- Toimeksiannot yrityksiltä

Innovoinnissa

- Uusien datan käyttö- tai hyödyntämismahdollisuuksien löytäminen
- Palvelujen tai sovellusten kehittäminen

Liiketoiminnassa

- Yrityksen liikeidea on tarjota avointa dataa helpommin omaksuttavassa ja hyödynnettävässä muodossa asiakkailleen
- Toiminnan suunnittelu tietopohjaisesti (esim. aukioloajat ja henkilökunnan määrä, uusien toimitilojen sijoittelu)
- Pidemmän tähtäimen suunnittelu ja historiatiedon hyödyntäminen osana ennakkointia

Tutkimuksessa

- Tutkimusten taustoittajana ja edustavuuden ja luotettavuuden varmistajana
- Projektitarpeen mukaan pääasiallisena datalähteenä tai täydentävänä datana

Harrastus / vapaa-aika

- Harrastusta tukevat sovellukset (esim. karttapäivitykset)
- Blogikirjoitusten ja keskustelujen taustamateriaali

3.

Vaikuttavuus ja tulevaisuuden näkymät

Vaikuttavuuden arvioinnista

Haastattelujen päätavoitteena oli selvittää, mitä hyötyjä HRI-palvelun kautta avatusta datasta ollaan saatu ja mikä avoimen datan hyödyntämisen vaikuttavuus on ollut.

Avoimen datan hyödyntämisen vaikuttavuuden arviointi ei ollut kaikille käyttäjille helppoa, vaikka datan käytöstä oltiin koettu saatavan hyötyä. Vaikuttavuutta lähestyttiin myös siitä näkökulmasta, miten mahdollisesti oltaisiin toimittu, jos avointa dataa ei olisi ollut käytettävissä.

Kaikki haastateltavat kokivat, että HRI-palvelun kautta saadun avoimen datan käytön vaikutukset ovat olleet positiivisia, eikä negatiivisia vaikutuksia heidän näkökulmastaan ole havaittu.

Välitön vaikuttavuus

Ajan säästyminen

Ajan säästyminen tuli kaikissa haastatteluissa jollain tasolla esiin, mutta erityisesti seuraavista näkökulmista avoimen datan hyödyntämisellä nähtiin merkittävää vaikuttavuutta:

- Opetustyössä opettajilla: työaika voi käyttää tuottavampaan tekemiseen kuin datojen etsimiseen tai keksimiseen.
- Dataa käyttävissä tutkimuksissa ja projekteissa: päästään nopeammin liikkeelle, jolloin aikaa jää enemmän analysoinnille tai useammalle projektille. Erityisesti tutkimusprojekteissa neuvottelut muiden datalähteiden toimittajien kanssa voivat olla pitkällisiä.
- Yrityksen toiminnan ohjauksessa: datan helppo löydettävyyys säästää aikaa ja mahdollistaa mm. resurssien optimoinnin tietoon perustuen.
- Datapalveluja tarjoavien yritysten asiakkaille välillisesti: pääsevät suoraan tulkittuun dataan käsiksi oman työnsä tueksi. Työn aloittaminen nopeutuu, kun dataa ei tarvitse etsiä ja koostaa eri lähteistä.

Parempia päätöksiä ajantasaisen tiedon pohjalta

Yritysten toiminnan tehostuminen joko suoraan avointa dataa käyttäen tai välillisesti yrityksen asiakkaana esim. päätökset:

- missä toimintaa kannattaa järjestää tai minne laajentaa
- mitkä ajankohdat vaativat erityisen paljon henkilöstöresursseja
- millaiseen toimintaan tulisi keskittyä ja mitä kehittää

Rahan säästyminen

Rahalliset vaikutukset tunnistettiin useissakin käyttötapauksissa, mutta varsinaista laskentaa taloudellisesta vaikuttavuudesta ei oltu tehty, poikkeuksena tilanteet, joissa tavoitteen saavuttamisen vaihtoehtona olisi vastaavan datan ostaminen. Ajan säästyminen ja tietoon pohjautuvat paremmat päätökset myös säästävät rahaa.

- Dataa käyttävissä tutkimuksissa ja projekteissa: datan ostamisen sijasta rahaa säästyy tai se voidaan käyttää toisin tai tehdä enemmän tutkimuksia.
- Välillisesti yrityksen asiakkaille: jos avoimen datan sijaan tarjottava data olisi maksullista, hinta sisällytettäisiin palveluiden hintaan.

Opiskelijoiden motivaation ja ammattitaidon kasvaminen

- Opiskelijoilla on realistista ja ammattitaitoa kehittävää oikeaa dataa käytettävissä.
- Opiskelijat oppivat käyttämään ja hyödyntämään avointa dataa.

“Säästää hermoja, kun ei tarvitse etsiä tietoja - säästää toki myös aikaa ja rahaa.”

Pidemmän aikavälin vaikuttavuus

Kaupunkien elinvoiman lisääminen

Pidemmällä aikavälillä avoimen datan hyödyntäminen lisää kaupunkien elinvoimaa. Avoin data mahdollistaa sekä dataa tarjoavien yritysten että niiden palveluita käyttävien yritysten menestyksen.

- Avoin data liikeidean perustana ja mahdollistajana, työllisyyden parantuminen.
- Avoimen datan yritysten asiakkaiden liiketoiminnan tehostuminen.

Opiskelijoiden integroituminen työelämään

Pidemmällä aikavälillä avoimen datan hyödyntäminen opinnoissa auttaa saamaan valmiimpia työntekijöitä nopeammin työelämään.

- Oikea data opinnoissa valmistaa todellisiin työtehtäviin.
- Yhteistyömahdollisuudet partneriorganisaatioiden kanssa.
- Uusien innovaatioiden syntyminen, uudet yritykset.

Toiminnan tehostuminen

Avointa dataa suoraan tai välillisesti hyödyntävien yritysten toiminta tehostuu pidemmällä aikavälillä.

- Toiminnan suunnittelu ja päätökset pohjautuvat tietoon.
- Data voidaan visualisoida myös muiden ymmärtämään muotoon helpommin (esim. ehdotusten tueksi, kilpailuihin osallistuttaessa jne.).
- Projektien määrä voi kasvaa.

Kehittäminen on tietopohjaista

Toiminnan ja fyysisen ympäristön kehittäminen sekä julkisella että yksityisellä sektorilla voi pohjautua tietoon.

- Esim. kaavoituksen valmistelussa huomioidaan mm. väestörakenne, liikenneyhteydet ja ajankohtainen työpaikkatieto.

Avoimen datan käytön lisääntyminen

Haastatteluissa ilmeni, että kun avoimen datan hyödyntämisessä on päässyt alkuun ja oppinut sitä käyttämään, myös käyttötarkoitukset ja positiiviset vaikutukset lisääntyvät.

- Kokeilukulttuurin vahvistaminen.
- Datan hyödyntäminen myös harrastuksiin tai yleishyödylliseen toimintaan.
- Tietoon pohjautuvan keskustelukulttuurin tukeminen.

“Yritys perustuu avoimeen dataan, idea yrityksestä syntyi avoimen datan kautta.”

Avoimen datan käyttö tulevaisuudessa

Kaikki haastatellut uskovat jatkossakin hyödyntävänsä HRI:n kautta saatavaa avointa dataa vähintäänkin nykyisissä määrin. Datan lisääntyvä määrä ja oma oppiminen datan hyödyntämiseen todennäköisesti lisää avoimen datan käyttöä sekä mahdollisuuksia eri datojen yhdistelyyn.

Haastateltavat eivät näe avoimen datan hyödyntämisessä mitään varsinaisia huonoja puolia, mutta mahdolliset turvallisuusuhkat tiettyjen datatyypin avoimuudelle tunnistetaan. Tulevaisuudesta keskusteltaessa tuodaankin esiin mahdollisia uhkia avoimen tiedonsaannin rajoittumisessa.

Tiedonsaannin rajoittuminen turvallisuusnäkökulmista johtuen nähdään mahdollisena (ja ymmärrettävänä), mutta toiveina esitetään, että mahdollisuutta saada dataa ei kokonaan suljettaisi, vaan esim. datan avoimuutta vain rajoitettaisiin.

Terveisiä ja kehitystoiveita HRI:lle

Terveiset HRI:lle

Terveiset HRI:lle olivat hyvin positiivisia. Osallistujat halusivat kiittää hyvästä yhteistyöstä, monipuolisista datoista ja ylipäättään mahdollisuudesta käyttää dataa.

Uutiskirjettä ja tapahtumia pidettiin hyödyllisinä ja tapoina lisätä ymmärrystä, millaista dataa on ja mihin sitä voisi käyttää.

Haastatteluissa nousivat esille myös riski datojen avoimuuden rajoittamisesta turvallisuushkien takia. Yksi haastateltava nosti esille toiveen, että palvelussa ei olisi jatkossakaan “puoliavoimia” dataja, jotta kaupallinen hyödyntäminen on mahdollista.

Kehitystoiveet

Kehitystoiveissa nousi esille erityisesti muidenkin kuin “datatieteilijöiden” huomioiminen käyttöliittymässä, mm. terminologiassa, ohjeistuksissa ja mahdollisuuksissa esikatsella tai saada lisätietoja datasta.

Tekoälyn huomioimista toivottiin ja sitä pidettiin myös mahdollisuutena tavoittaa laajempaa käyttäjäkuntaa.

Myös palvelun löydettävyydessä koettiin haasteita. Haastateltavat kokivatkin, että palvelun markkinointia kannattaisi lisätä.

Datalähteitä toivottiin lisää, mm. reaaliaikaisia mittausdatoja. Useat datalähteet myös mahdollistavat tiedon yhdistelyä ja innovointia. Datalähteiden tulisi olla myös kansainvälisesti yhteensopivia.

Terveisiä ja kehitystoiveita

"Hienoa olla ollut tekemisissä vuosien varrella, hyvä yhteistyökumppani."

"Kiitos paljon kaikista datoista, mitä on saanut käyttää!"

"HRI - eihän tästä kukaan tavallinen ihminen tiedä - lisää markkinointia, mainostaa, mikä on ja mitä tietoa sieltä saa."

"Useampaa ihmistä voisi kiinnostaa data, jos osaisi käyttää. Tietoisuuden lisääminen ylipäätään voisi lisätä myös ideointia, miten hyödyntää liiketoiminnassa / businessideoita."

"Joskus olisi tarvetta tarkemmalle ohjeistukselle, miten datan saa ladattua ja miten käyttää. Erityisesti jos ei ole IT-taustaa, voi nyt olla haasteita."

"Suurin ongelma, ettei koko palvelua löydy, joutuu aina googlaamaan. Lyhennettäkään ei muista (HCI tms.)."

"Vaan Helsinki ei riitä yritykselle. Tekoälyn huomioiminen: HRI:llä olisi nälkä seurata kehitystä."

"Pitäisi olla helpommin silmälävissä, jotta käyttäisi enemmän ja hyödyntäisi enemmän ja ymmärtäisi, mitä kaikkea täällä on."

4.

Yhteenveto

Yhteenveto

Helsinki Region Infoshare -palvelu ja pääkaupunkiseudun avoin data koetaan hyödyllisiksi ja vaikuttavuus positiiviseksi. Erilaisia dataa myös käytetään monipuolisesti. Avoimen datan konkreettisen vaikuttavuuden arviointi koettiin haastavaksi.

Haastateltavat hyödynsivät avointa dataa:

- Opetuksessa (kurssimateriaalit, yritysyhteistyö)
- Liiketoiminnassa (yrityksen liikeidea perustuu avoimeen dataan, toiminnan suunnittelu mm. avoimen datan pohjalta)
- Tutkimuksessa ja innovoinnissa
- Harrastuksessa ja vapaa-ajalla

Avoimen datan hyödyntämisen välitöntä vaikuttavuutta:

- Ajan ja rahan säästö
- Tietoon perustuvat paremmat päätökset
- Opiskelijoiden motivaation ja ammattitaidon kasvu

Pidemmän aikavälin vaikuttavuudessa tunnistettiin mm.:

- Kaupunkien elinvoiman lisääntyminen avoimeen dataan pohjautuvien yritysten ja välillisesti yritysten palveluja käyttävien tahojen menestyksen mahdollistajana
- Uusien innovaatioiden syntyminen
- Avoimen datan hyödyntäminen opinnoissa lisää työelämälähtöisyyttä

Vaikka palveluun oltiin hyvin tyytyväisiä, myös kehittämiskohteita nousi esille. Palvelun löydettävyyys ja helppokäyttöisyys ilman IT-taustaa koettiin haasteelliseksi ja palvelun käyttöä rajoittavaksi.

Digitalist toteutti Helsingin kaupungin toimeksiannosta kvalitatiivisen selvityksen Helsinki Region Infosharen kautta avattujen avoimien datajen käytöstä saaduista hyödyistä ja vaikuttavuudesta. Selvityksessä haastateltiin kymmentä henkilöä marras- ja joulukuussa 2024.

Tulosten tulkinnessa tulee huomioida otoksen suhteellisen pieni koko.

Lisätietoja selvityksestä

Tarkentavat kysymykset

Hami Kekkonen
Tanja Lahti

hri@hel.fi

hri.fi

Selvityksen toteuttajat

Jaana Wikström
Senior Insight Specialist

jaana.wikstrom@digitalistgroup.com
+358 40 737 1744

Kirsi Koskenniemi
Senior Insight Specialist

kirsi.koskenniemi@digitalistgroup.com
+358 50 480 2916